

ಇಲ್ಲಿನ ಅವರ ಜಮೀನು ಅಂದರೆ ಸುಮಾರು ಹತ್ತು ಎಕರೆಯಷ್ಟು ಭೂಮಿ ಹಾಳುಬಿದ್ದಿದೆ. ಮಳೆ ಬಂದರೆ ಬೆಳೆ ಆಗುವ ಬೆಟ್ಟು ಗದ್ದೆಗಳು ಅವು! ಸರಿಯಾಗಿ ದುಡಿದರೆ ವರುಷಕ್ಕೆ ಒಂದು ಐವತ್ತು ಮುಡಿ (2000 ಕೆಜಿ) ಅಕ್ಕಿ ಬೆಳೆಯಬಹುದು. ಒಂದು ಸಾವಿರದಷ್ಟು ತೆಂಗಿನಕಾಯಿಯನ್ನೂ ಮಾರಬಹುದು. ಒಂದೈವತ್ತು ಅಡಿಕೆ ಗಿಡಗಳು ಈಗ ಅದರಲ್ಲೇವೆ. ಇನ್ನೂ ಅದರ ನಾಲ್ಕು ಪಾಲು ಅಡಿಕೆ ಗಿಡಗಳನ್ನು ಹಾಕುವಷ್ಟು ಅವಕಾಶ ಅಲ್ಲಿದೆ' ಎಂದವರೇ - 'ಈಗ ನಾವು ಇರುವುದು ಚಾಲಗೇಣಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ! ಧನಿಗಳಿಗೆ ಗೇಣಿ ಕೊಟ್ಟರೆ ಮಾತ್ರ ನಮಗೆ ಭೂಮಿ ಉಂಟು. ಅದು ಬಿಟ್ಟರೆ, ನಮ್ಮದು ಅನುವಂಥಾದ್ದು ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ನಮ್ಮದು ಅಂತ ಒಂದು ಸ್ವಂತ ಜಮೀನು ಬೇಕು' ಎಂದರು.

ಅಣ್ಣ ಸದಾನಂದ 'ನೀವು ಗುಂಡಾಭಟ್ಟರ ಹತ್ತಿರ ಮಾತುಕತೆ ನಡೆಸಿ ಅಪ್ಪಾ. ನಿಮಗೆ ಸರಿ ಕಂಡರೆ ಎಷ್ಟು ರೇಟು ಎಂದು ತಿಳಿದು ತಿಳಿಸಿ. ಅದು ನಿರ್ಧಾರವಾದ ಕೂಡಲೇ ನಾನು ಬಂದು ರೆಜಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್ ಮಾಡಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತೇನೆ' ಎಂದ.

ನಾನು ಅಣ್ಣನ ಜೊತೆ ಮತ್ತೆ ರಾಂಪುರಕ್ಕೆ ಹೋದೆ. ಭೂತಗಳ ಮಂಚದ ಮುಂದೆ ನಿಂತು ಆತ ನೀಡಿದ ವಾಗ್ಧಾನಂತೆ ನನಗೆ ಎಂಟು ಗಂಟೆಯ ಡ್ಯೂಟಿ ನಿಶ್ಚಯವಾಯಿತು. ಕ್ಯಾಷಿಯರ್ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬನ ನೇಮಕವೂ ಆಯಿತು. ತಿಂಗಳೊಪ್ಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಅಪ್ಪ ಪತ್ರ ಬರೆದು, 'ಗುಂಡಾ ಭಟ್ಟರು ಇಪ್ಪತ್ತೆದು ಸಾವಿರಕ್ಕೆ ಭೂಮಿ ವಿಕ್ರಯಿಸಲು ಒಪ್ಪಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಇದ್ದ ಒಬ್ಬಳೇ ಒಬ್ಬಳು ಮಗಳು ಮದುವೆಯಾಗಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿದ್ದಾಳಂತೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಭಟ್ಟರು ರೇಟು ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಸಾವಿರ ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಬಹುದು' ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. ಇಬ್ಬರು ಅಣ್ಣಂದಿರಿಗೂ ಖುಷಿಯಾಯಿತು. ದೊಡ್ಡಣ್ಣ ಎರಡೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಹಣ ಹೊಂದಿಸಿಕೊಂಡು ಊರಿಗೆ ಹೊರಟ.

ಊರಿಂದ ಮರಳಿ ಬಂದ ದೊಡ್ಡಣ್ಣ ನನ್ನ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಅಣ್ಣ ಶಾಂತಾರಾಮನನ್ನು ಕರೆದು 'ನಾನು ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಜಮೀನು ಇರಲಿ ಎಂದರೆ ಅಪ್ಪ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಹೆಸರಲ್ಲೇ ಮಾಡು ಎಂದು ಹಟ ಹಿಡಿದರು. ನಾನು 'ಯಾಕೆ?' ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ 'ನಿಮ್ಮ ತಮ್ಮನಿಗೂ ನಮ್ಮ ನಂತರ ಈ ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸಮನಾದ ಪಾಲು ಬೇಕು' ಎಂದರು. 'ಅವನಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ಚಾಲಗೇಣಿ ಭೂಮಿ ಇದೆಯಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಅವನ ಹೆಸರಿಗೆ ಮಾಡಿಕೊಡಿ. ನಮ್ಮ ಆಕ್ಷೇಪ ಇಲ್ಲ' ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ, 'ಅದು ಬೇರೆ ಮಾತು. ಅದಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಧನಿಗಳು ಒಪ್ಪುತ್ತಾರೋ ಇಲ್ಲವೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಅಪ್ಪ ಹೇಳಿದನಲ್ಲ ಅಣ್ಣ ಸದಾನಂದ, ಶಾಂತಾರಾಮ ಅಣ್ಣನಿಗೆ ವಿವರಿಸುವಾಗ ನಾನು ಪೆದ್ದಂಭಟ್ಟನ ಹಾಗೆ ಸುಮ್ಮನೇ ಕುಳಿತಿಡೆ. ಒಡಹುಟ್ಟಿದ ಈ ಅಣ್ಣಂದಿರಿಗೆ ಯಾಕೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಇಂಥ ತಿರಸ್ಕಾರ ಎಂದು ಆಗ ನನಗೆ ತುಂಬಾ ನೋವಾಗಿತ್ತು. ನಾನು ಅಂಗವಿಕಲನಾದದ್ದರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ. ಕಾಲು ಸರಿ ಇದ್ದರೆ ನಿಮ್ಮ ಹಾಗೇ ನಾನೂ ದುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದೆ ಎಂದು ಅಣ್ಣಂದಿರಿಗೆ ಹೇಳಬೇಕೆನಿಸಿತಾದರೂ

ಅವರು 'ನಡಪ್ಪು ಮುಲ್ತು' (ನಡೆ ಇಲ್ಲಿದೆ) ಅಂದರೆ ದೇವರೇ ಗತಿ ಎಂದು ಸುಮ್ಮನಾಗಿ ಉಳಿದೆ. ಈ ಘಟನೆ ನಡೆದ ಎರಡೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಅಣ್ಣಂದಿರಿಗೂ ಮದುವೆ ನಿಶ್ಚಯವಾಯಿತು. ಇಬ್ಬರೂ ಸೇರಿ ಒಳ್ಳೆ ಹೋಟೆಲು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಊರಲ್ಲಿ ಭೂಮಿ ಖರೀದಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದು ಮುಂಬಯಿಯಲ್ಲಿ ಸುದ್ದಿಯಾಗಿತ್ತಂತೆ. ದೊಡ್ಡ ಹೋಟೆಲೊಂದರ ಸಾಹುಕಾರ ಸುತ್ತೂರು ರಘುರಾಮ ಶೆಟ್ಟರು ದೊಡ್ಡಣ್ಣನಿಗೆ ಹೆಣ್ಣುಕೊಡಲು ಮುಂದೆ ಬಂದರೆ, ಮಾರಗುತ್ತು ತಿಮ್ಮಪ್ಪಶೆಟ್ಟರು ಎರಡನೆಯ ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಹೆಣ್ಣು ಕೊಡಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ್ದರು.

ಮದುವೆ ಮುಂಬೈಯಲ್ಲಿ ಭರ್ಜರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯಿತು. ಊರಿನಿಂದ ಅಪ್ಪ ಅಮ್ಮ ಮಾವಂದಿರು ಮತ್ತು ಅಪ್ಪನ ತೀರಾ ಆಪ್ತರು ಎಂದು ಬೆರಳೆಣಿಕೆ ಜನ ಮುಂಬೈಗೆ ಹೋಗಿದ್ದರು. ರಾಂಪುರದಿಂದ ನಾವು ಮೂವರು ಮಾತ್ರ ಹೋದೆವು. ನಾನು ಮದುವೆ ಮುಗಿದ ಎರಡನೇ ದಿನಕ್ಕೆ ರಾಂಪುರಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಬರಬೇಕಾಯಿತು. ಅವರಿಬ್ಬರು 'ವಾರ ಬಿಟ್ಟು ಬರ್ರೇವೆ. ಜಾಗೃತೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಟೆಲು ನಡೆಸು' ಎಂದು ಆದೇಶಿಸಿದರು.

ವಾರ ಕಳೆದು ನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳ ಮೇಲೆ ಬಂದ ಇಬ್ಬರು ದಂಪತಿ ನಮ್ಮ ಹೋಟೆಲಿನ ರೂಮುಗಳಲ್ಲೇ ಉಳಿಕೊಂಡರು. ನನ್ನಲ್ಲಿ ಅತ್ತಿಗೆಯಂದಿರು ಚೆನ್ನಾಗಿಯೇ ನಡೆಕೊಂಡರು. ಅದು ಇದು ಮಾತನಾಡಿದಾಗ ಅಣ್ಣಂದಿರು 'ನಿಮಗೆ ಏನು ಬೇಕು ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಇವನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ, ಅವನು ಕೂಡಲೇ ಸಪ್ಪೆ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾನೆ' ಎಂದರು ತಮ್ಮ ಹೆಂಡದಿರಿಗೆ.

ಅಣ್ಣಂದಿರಿಬ್ಬರೂ ಹತ್ತು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ನಾನು ಹೋಟೆಲ್ ನಡೆಸಿದ ರೀತಿ ನಿತಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಆಗಲೇ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಚೆನ್ನಾಗಿಯೇ ನಡೆಯಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ತರ್ಕಿಸಿಕೊಂಡರು. 'ಪರವಾಗಿಲ್ಲ ಈತ' ಎಂದುಕೊಂಡರೂ ನನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಪ್ರೀತಿಯ ಮಾತು ಮಾತ್ರ ಆಡಲಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಅದು ನೋವು ತಂದಿತಾದರೂ, ಅವರ ಶಿಫಾರಸ್ಸಿನಿಂದ ನನಗೇನಾಗಬೇಕು? ಎಂದು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದೆ.

ವಾರದೊಳಗೆ ದೊಡ್ಡಣ್ಣ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಮನೆಯನ್ನು ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಹಿಡಿದ. ಇಬ್ಬರು ಅಣ್ಣಂದಿರೂ ತಂತಮ್ಮ ಹೆಂಡಿರ ಜೊತೆ ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ನೆಲೆಸಿದರು. ಅವರು ಇಲ್ಲದೆಯೂ ನಾನು ಹೋಟೆಲ್ ನಡೆಸಬಲ್ಲೆ ಎಂದು ಅವರಿಗೆ ಆಗ ತಿಳಿದದ್ದರಿಂದ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಆರೂವರೆಗೆ ಹೋಟೆಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಇಬ್ಬರೂ ಆಮೇಲೆ ತಡವಾಗಿಯೇ ಬರತೊಡಗಿದರು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ನನ್ನ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ನಾನು ಒಂದು ದಿನ ಸಣ್ಣ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರಲ್ಲೂ 'ತುಂಬಾ ಕಷ್ಟ ಆಗುತ್ತದೆ' ಎಂದದ್ದಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡಣ್ಣ 'ನಾನು ಹತ್ತು ವರುಷ ಹೋಟೆಲಲ್ಲಿ ತಟ್ಟೆ ಲೋಟೆ ತೊಳೆದಿದ್ದೇನೆ. ನಿನಗೇನು ಗೊತ್ತು?' ಎಂದು ಗದರಿದ. ಆದರೆ ಸಣ್ಣಣ್ಣ 'ನೀನು ಮ್ಯಾನೇಜರ್ ಆಗಿ ಇರು. ಇನ್ನೂ ಒಬ್ಬನನ್ನು ನಿನ್ನ ಸಹಕಾರಕ್ಕೆ ನೇಮಿಸುವ' ಎಂಬ ಸಲಹೆ ನೀಡಿದ. ಅದಕ್ಕೆ ದೊಡ್ಡಣ್ಣ 'ಬೇಡ' ಅನ್ನುವವನ್ನಿದ್. ಆದರೆ ಅವನ

ಹೆಂಡತಿ 'ಪಾಪ ಅವರು ಕಾಲು ನೋವಿನವರು. ಅಷ್ಟು ಕೆಲಸ ಅವರಿಂದ ತಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಷ್ಟ ಸಾಧ್ಯ' ಎಂದರು. ದೊಡ್ಡಣ್ಣ ಹೌದು ಎಂಬಂತೆ ಯಾಕೋ ಸುಮ್ಮನಾದ.

ವರುಷ ಕಳೆಯುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡಣ್ಣನಿಗೆ ಹೆಣ್ಣು ಕೊಟ್ಟ ಸುತ್ತೂರು ರಘುರಾಮ ಶೆಟ್ಟರು 'ನೀನು ಅದನ್ನು ತಮ್ಮನಿಗೆ ವಹಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಮುಂಬಯಿಗೆ ಬಾ. ಇಲ್ಲಿ ನಿನಗಾಗಿ ಒಂದು ಹೊಸ ಹೋಟೆಲ್ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದೇನೆ' ಎಂದು ಅವನನ್ನು ಮುಂಬೈಗೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಿದರು. ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ ದೊಡ್ಡಣ್ಣ ತಮ್ಮ ಶಾಂತಾರಾಮನನ್ನು ಕರೆದು 'ನೀನು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಇಷ್ಟು ಅಂತಕೊಡು. ಉಳಿದ ಲಾಭಾಂಶ ನಿನಗೆ' ಎಂಬ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗೆ ಬಂದ.

ಆಗ 'ಶೆಟ್ಟರ್ಸ್ ಹೋಟೆಲ್' ನನ್ನ ಎರಡನೇ ಅಣ್ಣನ ಪಾಲಿಗೆ ಬಂದರೂ ನನ್ನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಸುಧಾರಣೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ದೊಡ್ಡಣ್ಣನಿಗಿಂತ ಶಾಂತಾರಾಮ ಅಣ್ಣ ಸ್ವಲ್ಪ ಮೃದುವಾಗಿದ್ದರೂ ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ಅಂದರೆ ನನ್ನ ಎರಡನೇ ಅತ್ತಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಜೋರೆ! ಆಕೆ ತನ್ನ ಗಂಡನಿಗೆ 'ನೀವೂ ಒಂದು ಸ್ವಂತ ಹೋಟೆಲ್ ಮಾಡಬೇಕು. ನಾನು ನನ್ನಪ್ಪನಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ' ಎಂದು ದಿನಾ ಹೇಳುತ್ತಾ ಬಂದಳು. ಎರಡೇ ವರುಷದಲ್ಲಿ ಆತ ಪುಣೆಯಲ್ಲಿ ಮಾವ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ ಹೋಟೆಲಿನ ಸೇಲ್ ಆಗಿ ಹೊರಟುಹೋದ. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಅಣ್ಣಂದಿರೂ ಒಟ್ಟಾಗಿ 'ನೋಡು ಸದಾಶಿವ, ಇದು ನಾವು ಇಬ್ಬರೂ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಬಂಡವಾಳ ಹಾಕಿ ಮಾಡಿದ ಹೋಟೆಲ್! ನೀನು ಈ ಹೋಟೆಲ್ ನಡೆಸುವುದಾದರೆ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಇಂತಿಷ್ಟು ಅಂತ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳೂ ತಪ್ಪದೇ ನಮ್ಮ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಅಕೌಂಟಿಗೆ ದುಡ್ಡು ಹಾಕಬೇಕು. ಅದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಅಂತ ಆದರೆ, ನೀನು ಊರಿಗೆ ಹೋಗಬಹುದು. ಈ ಹೋಟೆಲನ್ನು ನಡೆಸಲು ಬೇರೆ ಗಿರಾಕಿಗಳು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಧ್ಯ ಇದೆ ಅಂದರೆ ನಿನಗೆ ಕೂಡಿದಷ್ಟು ದಿನ ಈ ಹೋಟೆಲನ್ನು ನೀನು ನಡೆಸಬಹುದು! ಆದರೆ ಒಂದು ಕಂಡಿಶನ್, ಇದು ಮತ್ತೆ ನಮಗೆ ಬೇಕು ಅನಿಸಿದಾಗ ಯಾವ ತಕರಾರೂ ಇಲ್ಲದೆ ನೀನು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಿಗೆ ಅಥವಾ ಇಬ್ಬರಿಗೆ ಆಗ ನಾವು ನಿರ್ಧರಿಸುವ ಹಾಗೆ ಹೋಟೆಲನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಬೇಕು' ಎಂಬ ಷರತ್ತು ವಿಧಿಸಿದರು. ನಾನು 'ಯೋಚಿಸಿ ಹೇಳ್ತೇನೆ' ಅಂದೆ. 'ನಾಳೆ ಒಂದು ದಿನ ಯೋಚಿಸಲು ಅವಕಾಶ. ಈಗಾಗಲೇ ಇಬ್ಬರು ಹೋಟೆಲ್ ಸೇಲ್‌ಗಳು ಈ ಹೋಟೆಲನ್ನು ನಡೆಸಲು ಅಥವಾ ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಮುಂದೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ' ಎಂದು ಇಬ್ಬರೂ ನನ್ನನ್ನು ಆತಂಕಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸಿದರು.

ನಾನು ಮರುದಿವಸ ಅಣ್ಣಂದಿರಿಗೆ 'ಆಗಬಹುದು' ಎಂದೆ. ಅವರು ಹೇಳಿದ ಎಲ್ಲಾ ಕರಾರುಗಳನ್ನೂ ಒಪ್ಪಿದೆ. ಲಿಖಿತರೂಪದಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರೂ ನನ್ನಿಂದ ಕರಾರು ಬರೆಯಿಸಿಕೊಂಡು ಸಹಿಯನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ನನ್ನ ಅದೃಷ್ಟ ಅಂದರೆ ಹೋಟೆಲ್ ಕೆಲಸಗಾರರಿಗೆ ನಾನೆಂದರೆ ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚು. ಅವರೆಲ್ಲ ನನ್ನ ಬೆಂಬಲಕ್ಕೆ ಇದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದೇ ನನ್ನ ಬಂಡವಾಳವಾಗಿತ್ತು.